

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

BEOGRAJSKA KONFERENCA PO PROSTRANSTVU IN DEZELAH

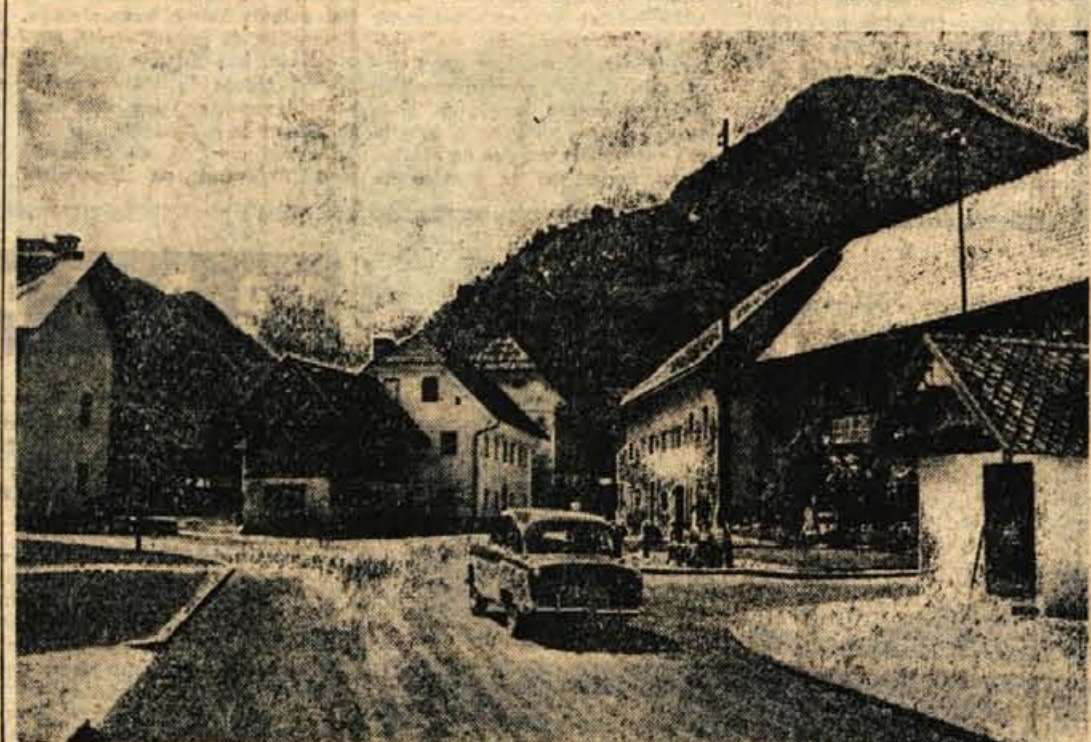
Štiri celine za okroglo mizo

Beograjska konferenca neblokavskih držav je redki pojav v zgodovini človeštva. Najbrž še ni bilo konference državnikov s takšnim številom udeležencev. Pa tudi drugače je ta sestanek 24 držav zanimiv za proučevanje zaradi sličnosti in posebnosti članic - udeleženk. Za konferenčno mizo bodo zbrani predstavniki 12 azijskih držav, 9 afriških, 1 azijsko-afriške, 1 ameriške in 1 evropske države. Od 24 držav ima 14 držav republikansko državno ureditev, 6 držav je kraljevin, 1 država ima cesarstvo, v Sudanu ima glavno oblast Vojni svet, Cejlon je v bistvu samostojna država, čeprav ima za sofa države generalnega guvernerja in končno Alžirija, ki se skoraj že sedem let bori za svojo samostojnost.

Države udeleženke so raznovrstne tudi po geografskih značilnostih. Ciper na primer nima niti 1 milijon prebivalcev, dočim ima Indija nad 400 milijonov prebivalcev in stoji na svetovni lestvici na drugem mestu. 16 dežel udeleženk ima manj kot 10 milijonov prebivalcev. Indija je tudi po površini najprostranejša dežela. Podnebje v teh 24 državah je zelo različno. Srečujemo subtropska puštinjska področja do neprehodnih tropskih močvirij in pragozdov, ki so neprehodni za človeka. Otoška Indonezija leži na primer na obeh straneh ekvatorja in je zato z vedno vlažna in topla. Njena zelena površina je vedno enaka, poletni in poletni. V Alžiriji naletimo na dve skrajnosti: vedno prijetno sredozemsko primorje in huda vročina v Sahari. V Libanonu pridemo iz prijetnih obmorskih koralnic za kratek čas na zasnežene vrhove planin. Nepal smatrajo za jugoslavija edina država, kjer razlikujemo štiri letne dobe. V Indiji prihajajo nasprotja raznih geografskih položajev najbolj do izraza.

Takšni raznoliki naradni pogoji so povzročili tudi pogoje za gojitve različnih poljedelskih kultur. Vsaka izmed dežel je znana po neki kulturi, ki prevladuje v njenem gospodarstvu: Kuba - sladkorni trs, Libanon - sredozemski sadje, Indija - juta, Indonezija - riž, Sudan - bombaž, Gana - kakao itd. Podobne značilnosti srečujemo tudi v rudnem bogastvu. Za Alžirijo so značilne velike zaloge železne rude in nafte, Gana - zlato, Irak in Saudska Arabija - nafta, Indija - premog itd.

Na ozemlju držav udeleženk sonce nikoli ne zaide. Ko je recimo v Džakarti mrak, je v Beogradu poldan, nekje na Kubi pa nastane jutro. Beograd je oddaljen od Havane 11.200 km, Indonezija pa je še 500 km dalje. Vse te velike razdalje med državami smo dokazujemo, da je mir enako potreben ljudem v Karipkem morju, na prostranih celinah Afrike, Azije in gosto naseljene Evrope.

Lepe urejeno središče Mojstrane

IZ KRANJSKE KOMUNALNE BANKE

Potrošniški krediti naraščajo

NAJVEČ ZA POHIŠTVO - NA PRVEM MESTU USLUŽBENCI

Raznolike so možnosti za urednitve človeških želja. Zelja, ki so v današnjem razvijajočem se svetu iz dneva v dan večje in pogostejše. Vzporedno s poletjem, ki gre h koncu, se za njihovo urednitve spreminja tudi struktura izdatkov na račun potrošniških kreditov. V Kranjski Komunalni banki je čedalje več prošelj za kredite. Kakor pravijo bančni uslužbenec, so ti namenjeni predvsem za nakup pohištva in druge stanovanjske opreme, temu sledi krediti za nakup avtomobilov in drugih motornih vozil in šele nato za tekstil in obutev.

Poglejmo samo nekaj podatkov, ki nam zgovorno kažejo, kako se Kranjčani poslužujejo potrošniških kreditov.

31. januarja letos je bilo n. pr. stanje potrošniških kreditov 218 milijonov 961.000 dinarjev z 3250 vplačanimi potrošniki. 31. julija pa je bilo za 347.764.000 milijonov dinarjev potrošniških kreditov, število potrošnikov pa je znašalo 3994. Najmanj kreditov je bilo izdano v januarju, skupno 104 posojila v vrednosti 12.840.000 din. V februarju je bilo 191 posojil v vrednosti 25.981.000 dinarjev, v marcu 193 v vrednosti 28.385.000 dinarjev, v aprilu 206 posojil v vrednosti 30.577.000 dinarjev, itd. Potrošniški krediti so se večali iz meseca v mesec, tako da je bilo

(Nadaljevanje na 4. strani)

ANKETA

O NOVIH PRAVILNIKIH

Okr. trgovinska zbornica Kranj je za 53 samostojnih trgovskih podjetij, kolikor jih je v kranjskem okraju, organizirala posebno anketo. Z njo pomočjo naj bi namreč zvedeli, kako daleč so kolektivni naših trgovskih podjetij s pripravami za izdelavo pravilnikov o delitvi čistega dohodka in pravilnikov o delitvi osebnega dohodka. Ta anketa naj bi bila tudi spodbuda za šteta podjetja, ki se še niso resno lotila izdelave omejenih pravilnikov.

Rezultati ankete bodo znani ob koncu tega tedna in tedaj bodo tudi obširneje pisali o pripravah na izdelavo novih pravilnikov v gorenjskih trgovskih podjetjih.

Četrtnina sveta v Beogradu

Na konferenci neblokavskih držav, ki se bo začela čez dva dni v našem glavnem mestu, bo sodelovala dobra četrtnina članic Združenih narodov. Ta svet bo zastopalo na konferenci 24 dežel, tri dežele pa bodo poslane v Beograd svoje opazovalce.

EVROPA: Jugoslavija.

AZIJA: Afganistan, Burma, Cejlon, Ciper, Jemen, Kambođa, Indija, Indonezija, Irak, Libanon, Nepal, Saudska Arabija.

AFRIKA: Alžirija, Etiopija, Gana, Gvineja, Mali, Maroko, Somalija, Sudan, Tuzirija, ZAR.

AMERIKA: Kuba.

Dežele opazovalke: Brazilija, Bolivija, Ekvador. Razen vladnih delegacij, ki bodo sodelovale kot opazovalke, bodo svoje opazovalce poslale tudi razne politične organizacije.

Vse dežele, ki bodo sodelovale na konferenci, zavzajajo 29,1 milijona kvadratnih kilometrov površine, torej približno petino površine zemeljske oble.

V teh deželah prebiva dobra četrtnina človeštva, to je preko 800 milijonov ljudi.

Delegacija kranjske občine se je vrnila iz Oldhama

Tesnejše sodelovanje

Kranj, 29. avgusta - Danes zjutraj se je vrnila iz Velike Britanije 5-članska delegacija, ki se je 6 dni mudila na obisku v Oldhamu.

Teško je na hitro zbrati vse tiste vrste, ki jih je delegacija dobila na poti in ob razgovorih s predstavniki oldhamske občine. Vendar je že sedaj povsem jasno, da je bil obisk zelo koristen, ne le za medsebojno spoznavanje predstavnikov obeh mest, marveč tudi za nadaljnje poglobljanje stikov med obeh mestoma. Na zaključnih razgovorih, ki so bili pretekli četrtek v mestni hiši v Oldhamu, so predstavniki obeh občin sklenili, da bosta obe mestni občini redno izmenjavali v političnih folkse otroke. Prav tako so se domenili, da bo v kratkem obiskala Kranj delegacija oldhamskih sindikalnih delavcev in navzela stike z našimi delavci. Načelno je bilo domenjeno tudi, da bosta obe občini podprli izmenjave strokovnjakov, predvsem tekstilnih, kolikor bo to v interesu posameznih tovarn. In pospeševali izmenjavo strokovne literature. Za boljše spoznavanje občanov z življenjem ene in druge občine, bo kranjska občina v najkrajšem času pripravila v Oldhamu posebno turistično razstavo in razstavo izdelkov domače obrti, oldhamska občina pa bo verjetno že na naslednjem gorenjskem sejmu uredila poseben paviljon in prek njega seznanila obiskovalce s svojimi mestom in njegovo industrijo. Prisrčnost, s katero so na vsaj poti sprejemali delegacijo, da slušiti, da obstaja obojestranski interes za čim tesnejšim sodelovanjem, ki je majhen delež velikih težav večine človeštva po miru in napredku.

-Daleje drži ga, kakor lovi ga - pravilo pravi, najljubši tujec in pripeljalo v sedaj se stanovanje.

PRED SPREJETJEM NOVIH PRAVILNIKOV O DELITVI ČISTEGA DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV V TRZIŠKI OBČINI

Povsod intenzivne priprave

Tudi v večini podjetij na območju tržiške občine so pred potekom prvega polletja niso resneje pripravljali na sestavo novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnega dohodka. Čakali so

pač, kaj bodo pokazali politični obračuni - prvi po uveljavitvi novih gospodarskih instrumentov.

Zato pa lahko trdimo, da so se pripravili toliko resneje lotili v drugem polletju, ko so z rednimi izjemami začeli pripravljati potrebne osnutke. Sicer do sedaj še ni bil sprejet noben pravilnik, vendar pričakujejo, da bodo prve pravilnike pristojni delavski sveti že lahko potrdili najkasneje v oktobru.

Pred ostalimi podjetji precej prednjačijo v Peku, Predinici, Runu in Zadrugi lesni industriji Tržič. Tako je na primer delavski svet tovarne Runo že sprejel osnovni princip da, mora biti naraščanje osebnega dohodka vedno v prejem sorazmerju z naraščanjem rezerv v skladih. V Peku in

izjemami začeli pripravljati potrebne osnutke. Sicer do sedaj še ni bil sprejet noben pravilnik, vendar pričakujejo, da bodo prve pravilnike pristojni delavski sveti že lahko potrdili najkasneje v oktobru.

Pred ostalimi podjetji precej prednjačijo v Peku, Predinici, Runu in Zadrugi lesni industriji Tržič. Tako je na primer delavski svet tovarne Runo že sprejel osnovni princip da, mora biti naraščanje osebnega dohodka vedno v prejem sorazmerju z naraščanjem rezerv v skladih. V Peku in

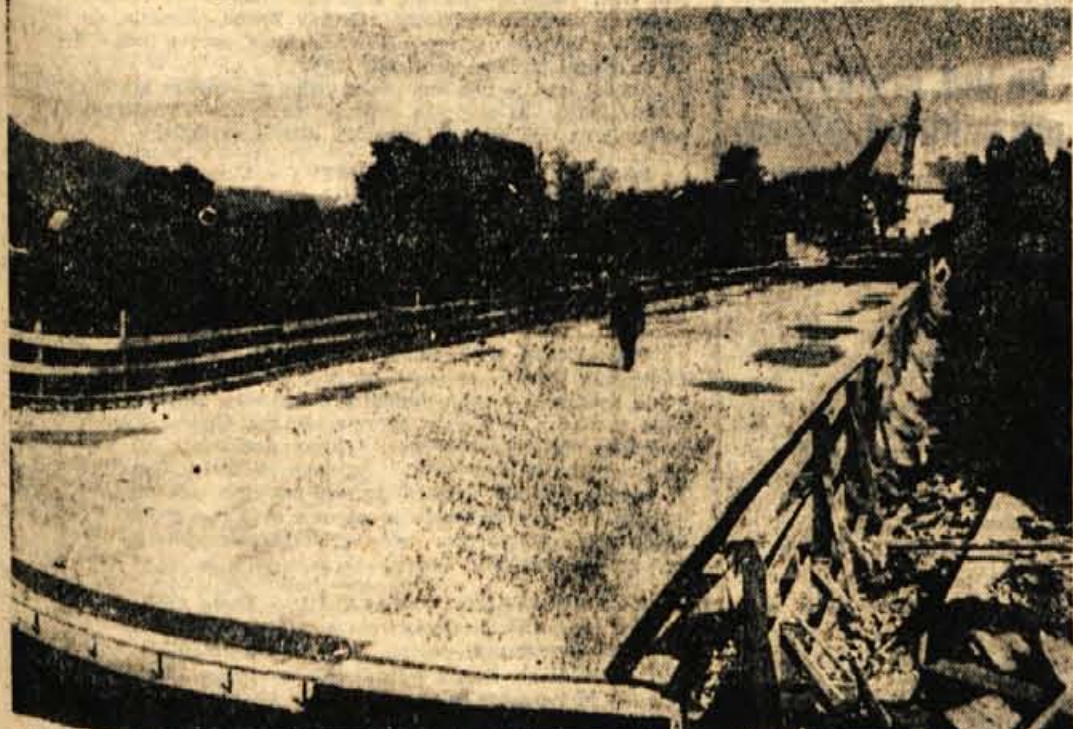
(Nadaljevanje na 4. strani)

MLADINSKA DELEGACIJA IZ JUŽNE AMERIKE

Kranj, 29. avgusta. V Kranju se mudí 6-članska mladinska delegacija iz Urugvaja, Argentine in Čilea. Delegacija se posebno zanima za delavsko samoupravljanje in se je o tem že pogovarjala s člani ObLO Kranj. V načrtu imajo razgovore s ob-

članskem in okrajnim komitejem LMS Kranj, SZDL in drugimi organizacijami.

Mladinci so že obiskali Bled, Bohinj in Drago, v prihodnjih dneh pa si bodo ogledali še rudarsko Velenje in kranjske tovarne.

Novi most čez Kokro v Kranju je že zabetoniran. Izgledov za to, da bo kmalu odprj za promet, je torej dovolj.

OBRAZI IN POJAVI

Kol v telesu

Ko sem ga srečal, sem si želel, da bi mi zlomil tisti kol, ki ga je baje poiril, in ki ga drži pokonci. Okrog trideset let ima in inženir je pri nekem podjetju. Ni dolgo tega, kar je doštudiral. Tovarjina mu je pred leti dala izpit, in ko je doštudiral je prišel...

Ko sem se razgovarjal s tistimi, ki delajo z njim in ki so mu podrejeni, so mi povedali, da ni tamljak - toda človek vseeno ni postal!

Vidite, šlo je takole. Vsa leta je vlekli študentsko, ki so jo zastavili drugi in zdaj je prišel k njim in nikoli se ni nikogar ogovoril...

Je nikoli v podjetju spregovoril s nikogar od delavcev. Še nikoli ni nikogar povprašal, kako se ima doma, in če je zadovoljen z delom in ondam, ondan je baje celo nekoga nadrl, ko ga je poprosil, če lahko menja delovni čas. Pravi, da je zelo ponosen na svoje fakultete. Marsikaj se je naučil

škol, tudi v tem je razlika med njim in nami, ki delajo pod njim. Njegov oče je bil veliko trgovino in za kruh nikoli ni bilo težko; belega je bilo celo med vojno zadosti, a tisti, ki so delali pod njim, so ga zadržali z žulji, pa tudi lačni so hodili od vasi do vasi in skoraj bosi v snegu čez bozde med zimo vojno (on je sedel doma in jedel kruh, ki si ga je oče pridlužil).

In sedaj ima lepo stanovanje in inženir je. Hotel sem povedati tudi to, da poznam še nekaj takih, ki zdaj hodijo v kolo in se vozijo z očetovimi avtomobili. Res so redki, toda vol imajo študentske in redno obhajajo v brigade - toda če grede, vsaj tako so mi pravili tisti, ki so delali z njimi, so samo za probleme v kolektivih. In ti bržkone ne bodo ko doštudirajo, daleč od togate inženirja s kolom v telesu.

Seveda, saj je inženir! Med nam in tistimi, ki delajo pod njegovim vodstvom, je nekaj let fakultete. On baje nikoli ni slabo

DRUGO ZASEDANJE SNOS-A

Dne 31. avgusta 1946. leta je takratni predsednik Slovenskega narodno osvobodilnega sveta Josip Vidmar podpisal Ukaz o sklicanju II. zasedanja SNOS, ki je bilo po tem ukazu 9. septembra 1946. leta. Slovenski narodnoosvobodilni svet je bil zakonodajni in izvršni organ ljudske oblasti v Sloveniji z vsemi pridobitvami revolucionarnih družbenih sprememb v času NOB. Prvo zasedanje tega organa je bilo v Črnomlju 19. in 20. februarja 1944. leta. V Ajdovščini se je 5. maja 1945. še pred osvoboditvijo Ljubljane, sestalo predsedstvo tega organa in sprejelo Zakon o narodni vladi Slovenije ter tudi imenovalo prvo vlado s pokojnim Borisom Kidričem na čelu. Z drugim zasedanjem, 9. septembra 1946. leta v Ljubljani, pa je SNOS praktično izpolnil glavne naloge in prenesel svoje pristojnosti na druge, demokratično izvoljene organe.

ZACETEK

Pred 22. leti - 1. septembra 1939 - je Hitler izdal ukaz o vdoru nemških čet na Poljsko. To je bil začetek druge svetovne vojne. - Poljska, ki je bila prva ovira za uredništev nacistične ekspanzije, je utrpela tudi velike žrtve. Zlasti so Nemci neusmiljeno ravnali s poljskimi Židi po koncentracijskih taboriščih.

STRELI V LJUTOMERU

Po velikem zletu Svoboda, ki je bil v Celju julija 1935. leta, se je revolucionarno gibanje preneslo tudi v oddaljene, ekonomsko slabo razvite kraje. - Tako je bilo 1. septembra 1935 velično zborovanje tudi v Ljutomeru. Zbralo se je približno 3000 kmetov iz okolice, ki so zahtevali več nacionalnih in socialnih pravic. Posredovalo je orožništvo. Na množico so celo streljali. Obležale so tri žrtve: dva ranjena in eden mrtev. Poleg Dragutusa v Beli Krajini, kjer so že maja istega leta ob demonstracijah ubili enega udeleženca, je bil dogodek v Ljutomeru med prvimi večjimi krvavimi prizori revolucionarnega gibanja v pripravah na končni obračun v času NOB.

OD 35 NA 11 OBČIN

Pred šestimi leti - 1. septembra 1955. leta - je začel veljati nov komunalni sistem. V našem okraju je prišlo takrat do velikih sprememb. Namesto 35 občin z dvema okrajema je po tem datumu začel poslovati enotni okraj z 11 občinami. - Tako teritorialna ureditev občin je bila vse do nedavnega, ko se je število občin znova skrčilo od 9 na 5. Hkrati s temi spremembami so bile tudi spremembe v obliki dela in pristojnosti občinskih odborov in njihovih organov, s prenehanjem pravic in dolžnosti na nižje organe in neposredno na državljane.

V TRBOJAH SO PRAZNOVALI

V počastitev 20-letnice ljudske vstaje je bila v nedeljo, 27. avgusta, v Trbojih velika slovesnost. Udeležilo se je je precejšnje število vaščanov in prebivalcev okoljskih vasi, nekdanjih borcev in aktivistov iz Trboj, Vogelj, Vokla in drugod ter predstavnikov oblasti in političnih organizacij. Spominjska slovesnost se je začela pred spomenikom padlih borcev. O pomenu praznovanja je govoril Stanko Kukavica, nasto-

pili pa so tudi recitatorji in godba iz Trbiča. Velik soredov udeležencev je potem odšel k mestu, kjer so odkrili spominjsko obeležje nekdanjemu aktivistu Jerneju Bohincu. O zgodovini NOB v Trbojih in okolici je pred spominjskim obeležjem govoril prvoborec in organizator iz NOB Pavel Svetel-Hrastič.

V soboto pred praznikom pa so bila tu športna tekmovanja: nogometna tekma med moštvi Trboje-Preddvor-Preddolje, strelsko tekmovanje med družinami. Počasi osnovne organizacije ZB Trboje je zaslužno priborilo nogometno moštvo iz Preddolja.

Proslava je bila temeljito in skrbno pripravljena. Udeležilo pa se je je toliko ljudi iz Trboj in okolice kot doslej še nobene. Posebno velika je bila udeležba partizanskih patrolj iz Vogelj, Trboj in Senčurja. Živ spomin na nekdanje dni pa je predstavljala partizanska kuhinjska komora, ki je bila hkrati tudi posebna zanimivost na proslavi. A. J.

Ljudje in dogodki

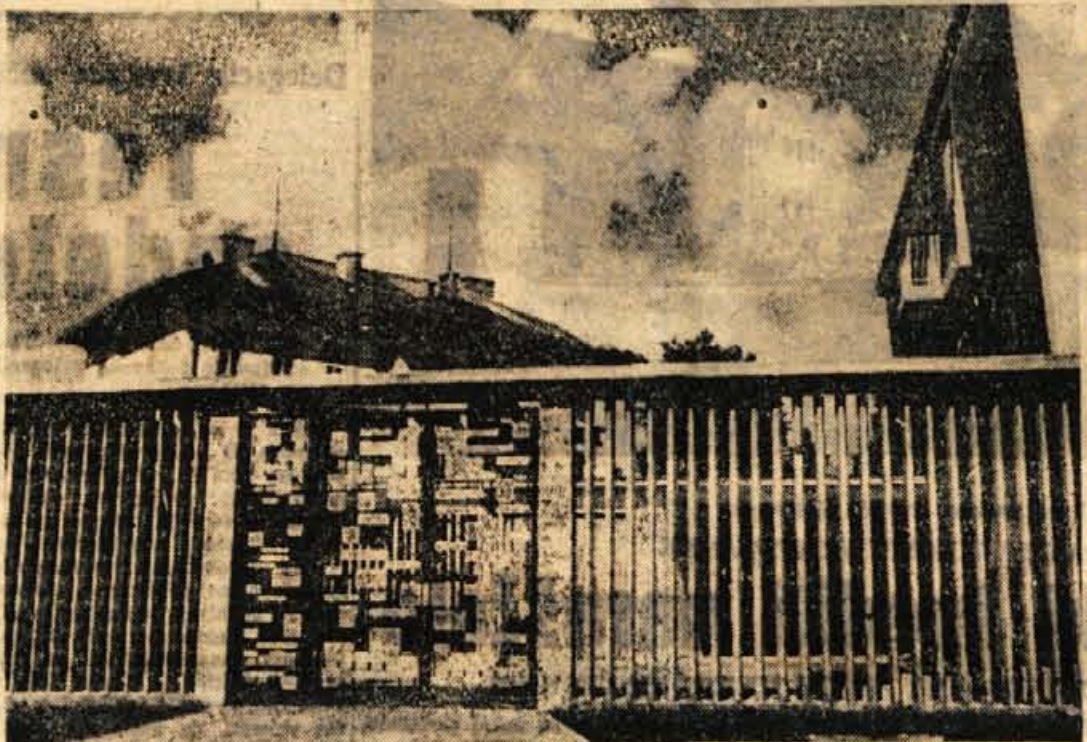
Okrogla miza v beograjski skupščini

Do današnjih dni politična zgodovina ni zabeležila večjega zbora državnikov in bolj enotnega sporazumevanja med državami različnih celin, da bi načeli vprašanje miru pred očmi vsega človeštva. Ni slučajno, da se v teh razburljivih časih, ko na različnih krajih sveta pihajo »v vojne rogove« in kopljajo »strelske jarkove«, sestajajo v našem glavnem mestu vodilni ljudje 21 držav, ki so v današnjem razdeljenem svetu zadržali tržno glavo in politično mladost. Beograjska konferenca nima svojega političnega pomena samo v tem, da bodo na dneveni red postavili številna vprašanja, ki povzročajo mednarodno napetost in strojnjenje nevarnost nove vojne in oboroženih sspopadov. Njen namen ni samo v letanju politične smeri, ki bi odstranila trenutna nasprotja in obkličila mednarodne politične krize. Pomen beograjske konference je med drugim v prizadevanjih, da bi države sprejele novo politično moralo, ki je edvrga - vroče in hladno voljno - za način sporazumevanja v med-

narodnih odnosih. Poglavitni namen beograjske konference je v skrbno izraženi misli, da je mirno sporazumevanje med državami edini način, ki človeštvu zagotavlja vsestranski razvoj in napredek. Razen tega seveda, ob novih pogledih na mednarodne odnose med različnimi državami, ne smemo prezreti razlik, ki med njimi obstajajo in ki v določenem smislu razdvajajo in zapirajo odnose do nasprotij. Za dejstvo da se v razvitim delu sveta življenjska doba ljudi približuje 70 let, medtem ko v nerazvitih deželah ljudje umirajo pri 35 letih starosti, pove dovolj. Ali pri tem narodi ne razvijajo držav ne postavljajo obravnavane vprašanja, zakaj del človeštva živi dvakrat daljšo dobo kot druga polovica? V razvitih deželah je umrljivost otrok praktično zmanjšana na namnoko mero, medtem ko v nerazvitih deželah smrt neusmiljeno kasi matere in otroke. Zato se uncivilizirano sprajajo: kdo je del eni materi pravice do otroka, drugi materi pa te pravice ne daje?

Izvenblokovske dežele danes niso več omejene na malo število držav. Moralno-politični vpliv teh držav je vedno večji. Pred desetletjem je bilo število teh držav še znatno manjše. Tuda povečanja števila dežel, ki zasledujejo politiko nevezanosti na bloke, ni mogoče razumeti brez poznavanja smisla političnih idej, ki jih te države zagovarjajo. Neblokovski svet ima spričo tega največ privrženecv na azijsko-afriškem kopnu, pa tudi v deželah Latinske Amerike je krog prijateljev takšne mednarodne politike vedno večji. Velikokrat smo že govorili o napakah, ki so jih zagrešili pri ocenjevanju politike izvenblokovskih držav v obeh taborih. Tani namreč ta politična prizadevanja vrednotijo na isti način kot pobude svojih nasprotnikov. Razlagajo, da pri tej »tretji silni« zapažajo ista prizadevanja, da obstoji težnja za tekmovanjem, pridobivanjem stratejskih točk in iskanjem ravnoteže. Ne gre prezeiti, da obstajajo med državami na beograjski konferenci velike razlike v pogledu gospodarske ravnosti in v pogledu splošne razvitosti. Toda te razlike niso takšne narave, da bi nasprotovale osnovni težnji, ki se izraža v nasprotovanju vojni in v zagovarjanju mirnega sporazumevanja med narodi.

Beseda »neangažiranost« je spričo tega kot skupna oznaka teh držav nepopolen izraz za izredno in dosledno »angažiranost«, da bi v svetu omogočili življenje brez kolonializma in izkoriščanja, brez vojn in uničevanja, da bi vrnil človeštvo in človeka k naravnemu načinu življenja: k ustvarjalnemu miru in sodelovanju. Državniki, ki bodo razpravljali v skupščinskih prostorih naše Ljudske skupščine, bodo govorili z jezikom miroljubnega človeštva. Ne gre več za vprašanja državnih mej, za spore med državami o narodnostnih manjšinah ali za spore s zahtevami proti drugim državam ali skupini držav, ampak gre za sporovore o obstoju človeštva in o tem, kar je človek v dosežanju razvoju ustvaril.

V Radovljici se je staro uspešno skrilo za novim

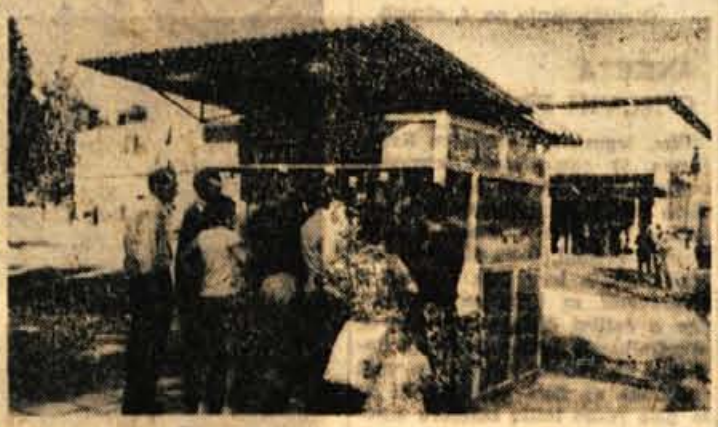
Glas bralcev

ZARADI KISLEGA MLEKA

Ce ima človek rad kisló mleko, in je rizen tega še Ljubljancem in si tako v najboljšem primeru lahko večkrat privoščí jogurt, zampan pa povprašuje po dobrem kislém mleku, je nekako razumljivo, da se spomni na jed ob oblačeni, da se najem dobrega kisléga mleka. Takrat se mi seve-

lepimi planinskimi pašniki, na katerih je prav ob vsakem času mogoče videti krave, ki se pridno pasejo. Ker so dobri pašniki in krave pač osnovni pogoj za mlekarico na terasi Doma na Jezerskem. »Ne, nimamo!« Pogledala me je tako začudeno, da sem takoj pomislila, da še ni nikoli slišala, da je na svetu tudi kisló mleko. Zato sem odšla še v hotel Planinka, kjer so se, ko so slišali mojo (sedaj že zelo boječo) prošnjo, vsi po vrsti muzali, čestitile turistu so pa res čudni; kaj vse bi se radi! »Državni sektorje je torej hitro razočaral, zato sem, trmasto kolikor se da, krenila še proti dvema kmetkima hišama, kjer so mi dokaj vpludno povedali, da mi s kislím mlekom ne morejo postreči. Pozneje sem samo zaradi lepšega polukala še v gostilno »Pri kanorirju«, kjer tudi ni bilo nič.

da se sanjalo ni, da bi se mi utegnil zaradi tega kdo čuditi. »Bi lahko, prosim, dobila kisló mleko!« sem pogumno prosila natakarico na terasi Doma na Jezerskem. »Ne, nimamo!« Pogledala me je tako začudeno, da sem takoj pomislila, da še ni nikoli slišala, da je na svetu tudi kisló mleko. Zato sem odšla še v hotel Planinka, kjer so se, ko so slišali mojo (sedaj že zelo boječo) prošnjo, vsi po vrsti muzali, čestitile turistu so pa res čudni; kaj vse bi se radi! »Državni sektorje je torej hitro razočaral, zato sem, trmasto kolikor se da, krenila še proti dvema kmetkima hišama, kjer so mi dokaj vpludno povedali, da mi s kislím mlekom ne morejo postreči. Pozneje sem samo zaradi lepšega polukala še v gostilno »Pri kanorirju«, kjer tudi ni bilo nič.

Pred novim kinom Center v Kranju je Tožna tovarna iz Ljubljane uredila hčen kiosk

TE DNI PO SVETU

V BERLINU NIČ NOVEGA - V Berlinu je zadnje dni nekoliko mirnejše vzdušje. Vzhodnonemške oblasti so pri Brandenburških vratih postavile še eno ograjo. Na obeh straneh conele meje patrulirajo oboje oddelki, ni pa bilo nobenih incidentov. Zahodnonemška policija je razenala skupino mladeničev, ki so izražali vzhodnonemško policijo.

NOVA ALŽIRSKA VLADA - Nacionalni svet alžirske revolucije je imenoval novo začasno alžirsko vlado alžirske republike. Novi predsednik ministrskega sveta in minister za finance začasne alžirske vlade je Ben Jusef Ben Keedda. Do sklepa o imenovanju nove vlade je prišlo na zasedanju nacionalne vlade alžirske revolucije, ki je bilo te dni v libijskem mestu Tripoli. V vrstah alžirskih borcev so spremembo vlade sprejeli z odobravanjem. Spremembe v vladi ocenjujejo kot začetek nove etape po skoraj triletnih brezuspešnih poskusih, da bi v de Gaulle našli dobronamernega partnerja za pogajanja.

NA VRSTI JE FRANCIJA - Na sedežu OZN so po koncu debate o francoski agresiji v Tuniziji trdno prepričani, da je zdaj vrsta na Franciji, ki mora spreminiti svoje stališče do OZN v zvezi s reševanjem krize okrog Bizerte. Poudarjajo, da je impozantna zrnaga konstruktivnih sil v OZN postavila francoske zavzemke v sredno neugoden položaj.

KRIZA V BRAZILJI - V Braziliji še vedno traja huda politična kriza. Politični prvaki, pripadniki delavske stranke, ki se vneto zavzemajo za to, da bi Goulart prevzel predsedniško dolžnost, poudarjajo, da bi kršitev ustave lahko sprožila državljansko vojno, čeprav dosele še ni bil izstreljen noben naboj. Bolitični položaj v Braziliji je trenutno podoben šahovnici, na kateri nasprotniki ocenjujejo svoje pozicije in merijo moči.

Po kartah lahko zvišava igro

Kriza se odvijata v znamenju obsednega stanja, ki ga je uvedel minister za vojsko maršal Denis. Čeprav mnogi sodijo, da je bivši predsednik Quadros hotel s svojim odstopom ustvariti vzdušje, ki bi omogočilo, da bi se vrnil v okrepjeno pozicijo, trenutno kaže, da njegova vrnitev na oblast praktično ni možna. Vključevanje vojske njegovih šefov si prizadevajo zaviti v plašč ustavnosti.

POTOVANJE RUSKA V NEW YORK - Ameriški zunanji minister Dean Rusk se je v New Yorku sestel z generalnim sekretarjem OZN Hamnerkjöldom, ameriškim delegatom v OZN Steven-sonom in drugimi osebnostmi. Čeprav Zahod poudarja, da želi pogajanja s Sovjetsko zvezo o berlinski krizi, govore tudi o možnosti, da bi celotni problem predložili OZN.

Zaradi tega je bila ena izmed nalog Ruskovega kratkega obiska v New Yorku, da preuči možnosti za to, da bi berlinski problem postavili na dnevni red Generalne skupščine OZN.

SOJETSKA ZVEZA ZA JAMSTVA - V razgovoru z ameriškim novinarjem Pearsonom je predsednik sovjetske vlade Hruščev zahteval takojšnjo sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo. Hruščev je dodal, da bi zahodni Berlin po sklenitvi mirovne pogodbe postal gospodar svoje usode, njegovo prebivalstvo pa bi imelo politični in družbeni sistem, kakršnega si želi. Hruščev je ponovil pripravljenost Sovjetske zveze, da nudi zahodnemu Berlinu vsa jamstva.

POSLANICA HRUŠČEVA FANFANJU - Sovjetski ministri predsednik Hruščev je poslal prejšnji teden predsedniku Italijanske vlade Fanfaniju osebno poslanico o »preceh problemih mednarodnega položaja«. Poslanica je zelo obširna. Čeprav niso znane podrobnosti poslanice Hruščeva, v Rimu poudarjajo, da vsebuje tudi nove pobude za neposredno pogajanja o berlinskem in nemškem vprašanju. Politični krogi kritizirajo zahodne zavzemke, ki so podcenjevali Italijanske ocene in pobude in s tem pokazali »pomankanje dobre volje« prav v času, ko je položaj terjal daljnovidne in pametne korake in sklepe.

RAZOROŽEVANJE V KATANGI - Enote OZN so nenadoma zasedle vse važne strateške centre v Elizabethvillu in v vsej Katangi, da bi razorožili oficirje, ki služijo v katanski vojski in poljudni. Sporočili so, da so aretirali 68 Evropejcev. Katanski notranji minister Munongo je ostal nekaj časa v hišnem priporu. Po sestanku s sovjetnikom sil OZN je bilo objavljeno, »da se je Combe sprajal s položajem«.

NAŠ RAZGOVOR

Prvič resnejše priprave

Po letošnjem šestem republiškem festivalu strojništva, ki je bil letos 3 dni v radovljiški občini, smo poiskali letošnjega republiškega prvaka - traktorista, 32-letnega Janka Kranja in mu postavili nekaj vprašanj. -Vaše ime je našim bralcem bolj ali manj poznano. Vaš uspeh pa je vzbudil zanimanje med prebivalci Gorenjske, predvsem med kmetovalci, saj šest let od Gorenjcev ni bilo slišati o kakšnih uspehih (ekipno so bili vedno na predzadnjem mestu); zato nas zanima, kako ste se pripravljali na letošnji festival? -Ze okrajno tekmovanje traktoristov (Kranje je bil tudi letos okrajni prvak) nam je letos pokazalo, kako bomo sestavili ekipo, ki je nastopila na festivalu. Končno naj omenim, da smo letos prvič, čeprav še ne tako, kot bi bilo treba, resneje posegli v priprave za to pomembno prireditve. Prejšnja leta smo odhabetz vsakih priprav in zato ni nič čudnega, če smo bili vedno med zadnjimi. Običajno smo se vsi v ekipi videli tik pred odhodom vlaka. Tak način pa nam je iz leta v leto bolj jemal moralo, ker smo vedeli, kako so se pripravljali drugi traktoristi. -Kolikokrat ste že nastopili na tekmovanjih traktoristov? -Dosele sem nastopil na vseh okrajnih in vseh šestih republiških tekmovanjih. Leta 1959 pa trikrat sem si še priboril nadvoj okrajnega prvaka. -Imate kakšne posebne želje? -Predvsem želim simbolj izpopolniti znanje in doseči kar najboljši uspeh na letošnjem izvennem tekmovanju traktoristov in kmetijskih strojnikov.

priloge za to pomembno prireditve. Prejšnja leta smo odhabetz vsakih priprav in zato ni nič čudnega, če smo bili vedno med zadnjimi. Običajno smo se vsi v ekipi videli tik pred odhodom vlaka. Tak način pa nam je iz leta v leto bolj jemal moralo, ker smo vedeli, kako so se pripravljali drugi traktoristi. -Kolikokrat ste že nastopili na tekmovanjih traktoristov? -Dosele sem nastopil na vseh okrajnih in vseh šestih republiških tekmovanjih. Leta 1959 pa trikrat sem si še priboril nadvoj okrajnega prvaka. -Imate kakšne posebne želje? -Predvsem želim simbolj izpopolniti znanje in doseči kar najboljši uspeh na letošnjem izvennem tekmovanju traktoristov in kmetijskih strojnikov.

Ob VIII. krajevnem prazniku v Ljubnem

Ljubno, 8. avgusta - Prebivalci vasi Ljubno, Otoče, Posavec in Praproče so v soboto pričeli s praznovanjem svojega tradicionalnega VIII. krajevnega praznika. Zvečer je bila slavnostna seja Krajevnega odbora, ki so se je med drugim udeležili tudi številni predstavniki političnega in družbenega življenja tega kraja. Zastopniki organizacij so položili tudi cvetje k spominjskim obeležjem, nato pa sledila skrbno pripravljena akademija. Navzoči so zlasti pozdravili telovadni del programa. V nedeljo dopoldan pa je bila osrednja proslava pri spomeniku padlih borcev, koder se je zbralo več sto domačinov in okoličanov in številni predstavniki političnega in družbenega življenja občine Radovljica in Trbič ter vse krajevne organizacij. san

RULETE SE VRTE DAN IN NOČ

Osem zaigranih milijard

Nikjer na svetu ljudje tako nemiselnost ne zaigrajo denarja kakor v igralnicah ob Francoski Rivieri. Včasih so tam igrali glavno vlogo malostevilni bogataši, danes se ob igralnih mizah gnetejo povprečni turisti, ki iščejo razburljivo senzacijo. Z nizkimi vlogami skušajo preiščati srečo. Osem milijard novih frankov je lani v Franciji zamenjalo lastnike na zelenih namiznih prevlekah, 200 do 250 milijard so zaigrali pri stavih na

konjskih dirkah in 66 milijard na državni loteriji. Več milijonov ljudi je žrtvovalo težko zaslužen denar za nekaj minut cenzurije in razburjenja.

Poizkusiti želijo mnogi, toda tvegajo le redki. Le malo je še pravih igralcev. Ni več samomorilcev, ki bi skočili s skale v Monte Carlu, kjer so zaigrali svoje premoženje in s tem tudi življenje. Današnji dolarski kralji so opreznejši; igrajo le tam, kjer je dobiček zagotovljen.

Kljub temu postajajo igralnice iz leta v leto bolj priljubljene, igralcev je namreč še vedno dovolj, le da prihajajo iz drugih krogov. V igralnicah se sedaj mudi »mali človek«. Zanj se pričena pustolovščina z majhnimi vlogami, majhnimi dobički in majhnimi izgubami. Turistične skupine obkrožajo igralne mize in skušajo z malo denarja doživeti minimum razburiljive mikavnosti.

Dobiček pa imajo banke. Leta 1960 so dohodki 150 francoskih igralnic dosegli 8 milijard novih frankov. Večino tega denarja so zaslužile igralnice v področju Nice-Mediterrane. Sledijo igralnice Enghien-les-Bains Canos, Aiv-en-

Provence. Med evropskimi igralnicami ima vodilno vlogo gotovo še vedno Monte Carlo.

Kljub temu prognoze za novo igralno sezono niso najbolj rožnate. Manjkajo namreč Angleži,

ki so bili doslej stalni gostje v evropskih igralnicah. Za nekaj mesecev namreč igrajo v igralnicah, ki so jih ustanovili pred kratkim v Veliki Britaniji. Ni jim več treba iskati »srečo« v tujini.

KATERA JE ELIZABETA?

Niti ena niti druga. Lepotica na sliki je 22-letna Kitty Rendal. Prišla je v Hollywood, da bi postala igralka, računajoč na svojo neverjetno podobnost z Elizabeth Taylor. Dobila je že ponudbo, da bi v nekem filmu igrala sestiro slavne igralke

Hoteli na kolesih

V Zahodni Nemčiji bo začel do leta 1962 obratovati »Rheingold express«, ki je nekoli slovel kot uspeša imitacija ameriških železnice, samo da bo sedaj še razkošnejše opremljen. Prihodnje leto bo obratovalo na progi Amsterdam-Basel 14 vagonov, predvidevajo pa izgradnjo še nekaj kompozicij ter vrata.

V ZDA in Kanadi že od nekdaj obstajajo razkošni vlaki »Kanadčani«, ki v treh in pol dneh prevozijo progo od Montreala do Vancouverja. Ti vlaki imajo dva voza s prostori za turiste, ki želijo uživati v lepotahtah prirode, in spalnici, v katerem je moč najeti tudi

apartman. »Santa Fe express« v Kaliforniji in »Grand National«, ki pelje preko vsega kontinenta od New Yorka do San Franciska, sta prava hotela na kolesih.

Predstavniki železnice v Frankfurtu menijo, da se bodo s temi razkošnimi vlaki radi vozili Nemci, ker ljubijo zasebne kupalet. Tudi so se navadili na prehodne vagonne. Zaradi Američanov, Angležev in Skandinavcev, ki potujejo preko Nemčije v Italijo, bo »Rheingold express« kasneje obratoval do Milana. V primeru uspeha pa se dalje skozi Italijo.

Novi vlaki imajo še eno prednost. Vsak vagon je mogoče odklopiti in ga priključiti na katerikoli drugi vlak. Vsekakor bodo vozovi z nadzorjem za opazovanje prirodnih lepot koristni v vsaki kompoziciji.

ELEKTRONSKA STRAŽA

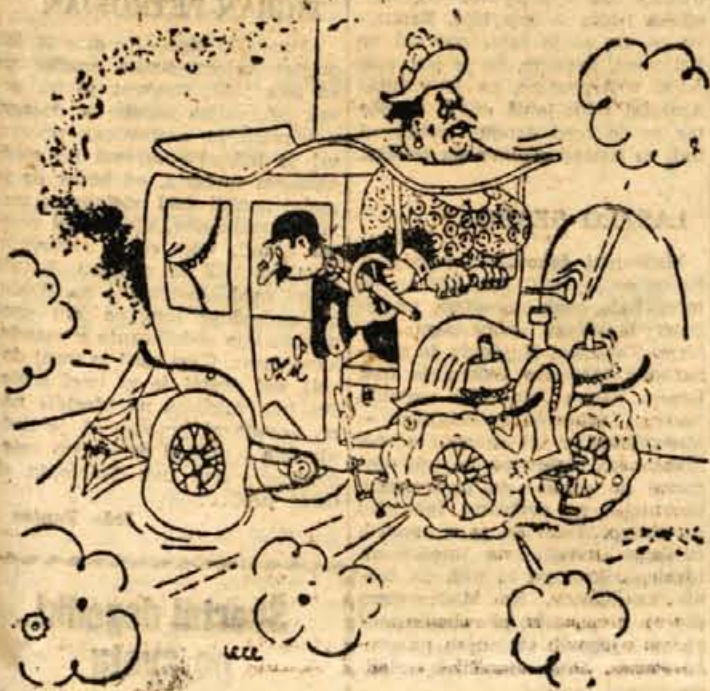
Umetniški muzej v Chicagu je bogat dragocenih del. Sedaj je dobro zavarovan pred vlomom. Varnujejo ga visokofrekvenčni valovi. Ki jih človeško uho ne more slišati. Oddajnik zvočnih valov, elektronski stražar, je spojen s sistemom alarmnih naprav. Če čez deset sekund so na mestu oboje stražarji. Ko pa vlomilci začnejo bežati, jih spopadajo prižgane kontrolne luči. Niti ne slutijo, da se zožuje okrog njih past. Sodiijo, da je muzej v Chicagu sedaj najboljše zavarovan na svetu.

SVETLOBNA URA

Neka švicarska tovarna ur iz Zeneve je začela proizvajati nov tip zidnih ur, ki jih bo pogonjala svetloba. Da bi ura lahko dobro in točno tekla, ni potrebno nič drugega, kakor da jo na dan vsaj štiri ure osvetljuje svetloba, pa najsi je njena moč še tako šibka. Pogonja jo lahko naravna ali umetna svetloba.

SOVJETSKI ZNANSTVENIK ZAPROSIL ZA AZIL V KANADI

Prvič po Stalinovi smrti se je zgodilo, da je pomemben sovjetski znanstvenik na Zapadu zaprosil za azil. Omenjeni znanstvenik je nosilec Stalinove nagrade in nosilec reda Lenina, prof. Mihail Antonovič Kločko. Kločko je v začetku tega meseca prišel iz Sovjetske zveze v Kanado, da bi prisostvoval mednarodnemu kongresu kemikov v Montrealu. Od tam je odpotoval v Otawo in zaprosil za politični azil, ki so mu ga odobrili.

Zaradi teh presnetih pajčevin človek komaj speje z avtomobilom

Takšnih strojepisk dandanes ne delajo več. Ta se šele takrat ustavi, kadar se iz pisalnega stroja začne kaditi

OBLEKA IZ LASTNIH LAS

Dragoceno in nenavadno obleko so razstavili v Bramenu v Morgenstern - muzeju. Sedaj že pokojni Svedinji Ani Andersotter, ki je živeła v Bremenu, so zrasli rjavi lasje prav do gleženjev. Seesane lasje je oprala, razpela in splela v elegantno in trpežno obleko, ki pa je imela samo eno pomembnejšo lastnost: obleka je močno erbeła.

PORUŠENA ARENA — PREKO 200 RANJENIH

Pred dnevi se je v španski vasi Jimena de Frontera zrušila prenosljiva arena za bokoborbo, pri čemer so trije gledalci izgubili življenje, 15 pa jih je hudo, 200 pa laže ranjenih. Med lažje ranjenimi je tudi gospa Julian Ameru, hčerka angleškega predsednika Harolda Macmillana. Preko 4 tisoč ljudi je gledalo »Corridjo«, ko je lesena arena nenadoma popustila pod težo gledalcev. Metatorji in njihovi sodelavci so takoj ubili bika, da ne bi mogli napasti gledalcev, ki so ležali iz ruševin arene. Vojaske enote in osebje Rdečega križa so takoj po nesreči začele z reševalno akcijo.

Hans Werner Richter

14

PORAŽENI

»V mesto ne smete,« je dejal Filuseh, »noben denar ne sme v mesto.«
Stala sta na kolodvoru in se otepala žena, ki so ju oblegale.
Nekaj žensk je steklo preko tračnice in naprej v mesto.
»Naj streljam?« je dejal Filuseh.
»Pusti jih,« je dejal Guehler.
Ponoči so ženske sedele v nžali čakalnici in prepevale. Poleg sebe so imele majhne košare, na polne pšenice. Guehler je sedel med njimi. V majhnem prostoru je bilo tesno in toplo. Ženske so sedele po klopih in ležale po podu. Vso noč so prepevale.
Lepga večera je stala pri vratih neka ženska. Bilo je pozno in ljudje so se razšli. Ženska ni ničesar dejala. Stala je in zrla na dvorišče. Guehler je stopil k njej.
»No?« je dejal.
Ženska je molčala. Gledala je in molčala.
»Kaj hočeš?« je dejal.
Ženska ni ničesar dejala. Guehler jo je pogledal. Videl je mlad obraz, v katerem sta plamtili dve lačni oči.
»Si lačna?« je dejal.
»Da,« je zašepetala.
Prišel jo je za roko.
»Pridi,« je dejal.
Odpeljal jo je v veliko skladišče, vzela torbo in jo napolnil s pšenico.
»Hvala,« je dejala ženska.

»Kje stanuješ?«
»Odšel je z njo nazaj prek dvorišča.«
»Tam,« je dejala in pokazala s prstom na polje. Sta sta po cesti in zavila na polje.
»Govoriš nemško?« jo je znova vprašal.
»Da, moja mati je iz Merana.«
»Iz Merana,« je dejal.
Stopala sta vedno globlje med polja. Noč je bila črna in jasna. Prišla sta do kolibe, ki je — nizka in skrivenčena — stala skrita sredi polj.
»Tukaj stanujem,« je dejala.
Naslonla se je na nizka vrata in ga gledala.
»Lepa je,« je pomislil.
Njegova namera se mu je nenadoma zazdela smešna. Dejal je:
»Tako, kdaj boš spet potrebovala pšenico?«
»Jutri?« je vprašal.
»Da, jutri.«
»Na svidenje,« je zašepetala.
Obrnil se je in odšel čez polja.
»Ko bi vsaj za eno uro pozabili na ves ta gnoj, samo za eno uro...« je premišljeval.
Ustavil se je in odšel zatem počasi nazaj proti hišici. Stala je v temi, skrita med tršjav. Stal je na steni in zrl proti hiši.
Majhna okna so bila zastrta.
»Pridi!« je zaslišal šepet.
Se vedno je bila naslonjena na vrata, kakor jo je zapustil.
»Stopi noter!« je dejala.
Stopil je blizu k njej. Nje obraz se je blede odražal od temnih vrat.
»Spet si se vrnil?«
»Da,«
»Čemu?«
Ni ji odgovoril. Pogledal jo je, preletel s pogledom daljna polja in molčal.
»Da, je dejal zatem, vojna; človek se igra dan za dnem vojaka in je vedno tako osamljen.«
»Vem.«
»Da, kmalu se utegne končati.«
»Za naju se ne bo nikoli končalo,« je šepetala.

Potem je sedla na prag, objela z rokami kolena in strmela v mrak.
Nenadoma je dejala: »Moj mož je padel v Afriki, bratje so kdo ve kje, stari pa v Meranu. Stanovala sem v Rimu. Ko so prišli Nemci, sem zbežala sem iz strahu pred bombami!«
»Tudi tukaj je dovolj bomb,« je dejal.
»Toda kam naj grem?«
»Ne vem, morda v gore.«
»Povsod je vojna,« je šepetala, »povsod.«
»Da, mati vseh stvari je,« je dejal.
Surovo se je nasmehnil, toda z rokami se je krčevito optjtel podboja, na katerega se je naslanjal.
»Čemu govoriš tako?« je šepetala.
»Ker ni res.«
»Da,« je dejala, »ni res.«
Oba sta umolknila. Iz daljave, nad morjem je bilo slišati brnenje letalskih motorjev.
»Slišiš?« je dejala.
»Da, to je vojna.«
»Toda tukaj, tukaj pri nas je mir,« je šepetala.
»In če pridejo oni, z one strani?«
»Ne bodo prišli, neooj ne bodo prišli.«
Spet sta oba umolknila.
Nenakomerno brnenje iznad morja se je vedno bolj bližalo.
»Ostaniva tukaj in sediva. Preleteli naju bodo.«
»Tako dolgo sem se skrivala v tej hiši. Bala sem se vas. Toda danes sem šla, ker mi je neka ženska pokazala svojo pšenico in mi pripovedovala o tebi.«
»O meni?« je dejal.
»Pravijo, da si dober, da se znaš tudi smežati.«
»Tako pravijo?«
»In pravijo, da jim daješ vse, pšenico in oves, ki ležita v skladiščih.«
»Saj sta vendar njihova.«
»Toda zdaj sta vaša,« je zašepetala, »in potem bodo prišli drugi, pa bo spet vse njihovo.«
»Njihovo?«
»Da, od onih, z druge strani.«
»Misliš, da bodo prišli?«

»Izgubili boste vojno. Izgubili boste vse, kakor smo mi.«
»Saj smo že vse izgubili,« je dejal.
»Sedel je zraven nje na prag. Nočni veter je vel z morja in zibal listje na drevju za hišo.«
»Vedela sem,« je šepetala.
»Kaj si vedela?«
»Da tako misliš.«
»Čemu?«
»Tako pripovedujejo vse ženske, ki ti prinašajo piščance, ki zjutraj prihajajo s hribovja in se zvečer vračajo.«
»Nikoli jim nisem dejal niti besede.«
»Zenske to čutijo,« je šepetala.
Brnenje motorjev je bilo tik nad njima. Pod zvezdami sta videla temne sence. Odprl se je bel ognjen dežnik.
»Pridi,« je dejala, »pojdiva v hišo.«
»Prenevarno je.«
Na temnem nebu nad njima je vzplamtel drugi in zatim tretji ognjen dežnik.
»Zbeživa na polje,« je dejal.
Stekla sta čez travnike. Traje je bilo močno razsvetljeno in videti je bilo popolnoma belo — kakor mleko.
»Hitreje,« je dejala.
Lahno in okretno je tekla pred njim. Lasje so ji plapolali. Glavo je upognila nazaj in držala roke upognjene v komolcih kakor tekači na dolgih prgah. Potem se je vrgla v travo pod drevesom. Dihala je hitro in močno. Slišala sta eksplozije bomb, toda odmevale so tako daleč, kakor da bi bile nekje onstran mesta.
»Bojim se,« je šepetala.
»Zraven sebe je čutil drhteče telo, vendar je molčal.«
»Pred nedavnim sem se tako bala,« je spet prišla, »toda bila sem sama, povsem sama.«
»Nekje tod blizu smo tekli prek polja,« je dejal.
»Da,« je dejala, »tod blizu.«

* Letalske rakete na padalih (op. prev.)

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

IVAN JAN

5

CANKARJEVCI

Jesen 1941 je bila izredno hladna in ni napovedovala posebno prijazne zime. Tedaj so po skritih kurirskih poteh k posameznim gorenjskim četam pohiteli kurirji. Zaradi česa so bili poslani na pot, so zvedela samo poveljstva.

To se je dogodilo v drugi polovici oktobra. Glavnina gorenjskih partizanov naj bi se zbrala na Sv. Mohorju. To je kaj pripraven kraj nekako sredi Gorenjske, in nikamor ni prav daleč. Hrib ni visok in ima zelo pripravno lego; na katero koli stran greš, se ti ni treba preveč oddaljevati od gozdov. Tudi do vasi in posameznih majhnih naselij ni daleč. To je bilo zlasti važno zaradi prehrane. Od tam ni bilo daleč ne do Kranja ne do Skofje Loke; Selška dolina je ležala pod nogami, Poljanska malo stran, pa tudi do Jelovice ni bilo galeč, in če bi bila sila, tudi italijanska meja v Dolomitih ni bila nedosegljivo oddaljena. Tam naj bi se Cankarjev bataljon spet sestel. Tam je bila najprej Jelovška četa, četa »Ilija Gregorčiča«. Pri njej se je zadrževal tudi Stane Zagar.

Tja se je najprej napotila tudi jeseniška četa, s katero je bil tudi Jože Gregorčič. Tudi to četo je grizla skrb, kako bo s prezimovanjem, kajti mrz je naglo naraščal, vojske pa ni bilo konec! Slovenski poročevalec št. 1 je že oktobra na to neodložljivo vprašanje odgovoril s člankom »Kako bomo prezimovali?« na kratko: **PREZIMOVALI BOMO V VASEH.** Seveda, dodaja, v pogojih uničenja denuncianstva, ob krepitvi partizanskih vrst, zboljšanju oborožitve in ob povečanju bojevitosti.

Četa je, prepojena z upanjem, krenila čez Jelovico. In tedaj so borci, ki niso točno vedeli, kam in zaradi česa gredo, med seboj govorili:

- »Gremo v toplejša kraja!«
- »Prezimirali bomo v Italiji!«
- »Nekje se bomo zabarikadirali, potem pa bomo udarili!«

Ze na poti, ko so bili na Vodiški planini, jih je 22. oktobra presenetil sneg, ki v hribovih poslej ni več skopnel. Padlo ga je dobre pol metra.

Da Mohorju sta se četi spet sešli in tedaj so bila pojasnjena mnoga vprašanja. Dobra volja se je vrnila, kajti bilo jih je več kot 60, kar tedaj ni bilo malo. Začeli so kopati v zemljo, delali so bunkerje in šotore iz smrečja. Enota je bila povezana tudi s selško-poljansko dolino, kjer je bilo ob razpadu bivše vojske skritega precej orožja. Najprej so dobili eno, kmalu pa še štiri strojnice. Tudi novinci so prihajali na Mohor. Tako je bilo treba vse bolj misliti na prehrano, kajti aktivisti in tamkajšnji kmetje niso uspeli nasiti tako številne enote. Z Morja so hodili po vaseh. Toda po hišah so dobivali le kakšen krompir ali jabolko. Treba se je bilo bolje založiti.

Uspelo jim je. 11. novembra so krenili na tvegano akcijo. Pripravil jo je iznajdljiv Jaka Bernard, udeležili pa so se je najizbranejši borci, med njimi tudi Jože Gregorčič. Bilo je imenitno, kajti izmislili so si nekaj posebnega: mobilizirali so kar dva kamiona, kar je opravila prva skupina. Drugi so se v Kranju pri Jugočeški pretihotapili k železniškemu mostu, se izmuznili čezenj, in potem v Zapužah v Resmanovem mlinu nabavili 80 vreč moke. Šofirala sta Franc Benigar-Gabrin in France Biček, ostali pa so posedli po vrečah in se kar skozi Kranj in most čez Savo pripeljali spet na desni breg. Bogato naložena kamiona, ki je bila namenjena nemški vojski, sta se ustavila samo v Dupljah, kjer so naložili še masti in suhega mesa. O tej imenitni in velikopotezni dogodivščini je potem govorila vsa Gorenjska.

Mohor je še vedno ostal izhodišče za akcije, ki so se vrstile dan za dnem.

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

ROKOMETNA SEZONA BO URADNO ODPRTA

Mladost in Tržič pred startom

OBISK PRI ROKOMETAŠIH V TRŽICU IN KRANJU — POVSOD MRZLIČNE PRIPRAVE

Še nekaj dni in pričelo se bo tekmovanje v republiški moški rokometni ligi. V nedeljo, 3. septembra, se bo prvič v novi sezoni pognalo v boj za točke 10 najboljših slovenskih moštev, med njimi tudi dva predstavnika z Gorenjske: Mladost iz Kranja in Partizan iz Tržiča. Letos bomo tako prvič v zgodovini gorenjskega rokometu imeli v tej elitni republiški konkurenci dva ligaša. To je nedvomno lep dokaz, da z množičnostjo raste tudi kvaliteta rokometu v kranjskem okraju. Zanimalo nas je, kako se pripravljajo Kranjčani in Tržičani za jesenski nastop v republiški rokometni ligi.

V TRŽICU ZELO VESTNE PRIPRAVE

Naša pot je najprej vodila v Tržič. Prvič petek smo videli na igrišču Partizana 15 rokometišev, ki so pridno vadili pod vod-

Meglič (vratarja), Vidovič, Hladnik Niko in Leon, Stucin, Cadež, Mencinger, Godnov, Kogoj, Kniflic in Wagner.

»Kakšne so bile priprave?«
»Reči moram, da so se fantje resno zavzeli in zelo pridno trenirali.«

Z MLADIMI V NOVO SEZONO

Pri Mladosti ni čutili takšnega razpoloženja kot v Tržiču. Z velikim optimizmom ne pričakujejo nove sezone, saj bo nastopala v jeseni pomlajena ekipa, ki pa še nima mnogo izkušenj. — Mladi igralci sicer mnogo obetajo, vendar smo kljub temu mnenja, da so nekateri fizično prešibki za takšno konkurenco. Vendar upamo, da bodo tudi pri Mladosti formirali do pričetka prvenstva takšno ekipo, ki bo dostojno zastopala gorenjsko metropolo v republiški rokometni konkurenci. Priprave so bile sicer nekoliko krajše, kot so jih imeli v Tržiču, vendar so zato redno trenirali trikrat tedensko. Odigrali pa so tudi pet prijateljskih tekem, in to z zelo težkimi nasprotniki.

»Kolikim igralci trenutno razpolagate?«

kluba večji, če bodo pristojni ljudje nudili klubu večjo podporo, kot so jo sedaj.»

Tako kaže, da sta oba gorenjska zastopnika v rokometni ligi kar dobro pripravljena in pričakuje mo, da nas ne bosta razočarala. Obema želimo v novi sezoni kar največ uspeha, zlasti pa to, da bi res oba ostala tudi prihodnje leto v družbi najboljših.

J. Javornik

Letalsko - modelarski klub na delu

Škofja Loka — Letalsko-brodarski klub v Škofji Loki, ki je bil ustanovljen pred tremi meseci, je v zadnjem času zelo poživljal svojo dejavnost. Na vseh ozemletih in še nekaterih nepopolnih osnovnih šolah imajo svoje krožke, ki so bolj ali manj povsod zelo delavni. Občinski odbor LT Škofja Loka pripravlja za september seminar za vodje teh krožkov, ker se vzporedno s tem pripravljajo tudi na udeležbo na letošnjem ZLETU Ljudske tehnike okraja Kranj, ki bo septembra v Radovljici. Do sedaj so usposobili 30 brodarov in 60 letalskih modelarjev. Njih število pa še vedno narašča.

Občinski odbor LT v Škofji Loki si prizadeva poživiti svojo dejavnost tudi na drugih področjih dejavnosti LT.

-an

PRIJATELJSKA NOGOMETNA TEKMA TRIGLAV: TRŽIČ

V nedeljo se je kranjski Triglav v prijateljski nogometni tekmi srečal z enajstletno Tržiča. Po dokaj nezanimivi tekmi so Triglavani premagali Tržičane s 3:1. — Gole za Triglav so dosegli Brezar II 2, Gošče 1, za Tržič pa Bahun. Sodil je Segula zadovoljivo.

JESENIŠKI HOKEJISTI ZE TRENIRAJO

Jeseniški športniki številka 1 — hokejisti, kljub temu, da je zima še daleč pred nami, ne mirujejo. Hokejski klub je že uvedel za aktivne člane dvakrat tedensko suhi trening pod vodstvom domačega trenerja Matka Medje. Ko se bo septembra vrnil G. Wolkowski, bo prevzel vodstvo treninga, najprej suhega, v oktobru pa bodo že pričeli s treningom na umetnem ledu.

U. P.

MIQUEL NAJDORF

Kljub svojim enainpetdesetim letom je še vedno mladosten in mu Abrahamova leta nikakor ne delajo težav pri šahu. Več skrbil in težav mu povzroča mladi Argentinca Pauno, tako kot v združenih državah Fischer Reshewskemu. Tu pravzaprav ne gre za posrečeno primerjavo, ker je na »severu« Bobby že zdavnaj zasenčil starejšega rivala, medtem ko velemojster Miquel Najdorf še vedno velja za najboljšega šahista Latinske Amerike. Osvojil je že šeststo dragocenih trofejev, mednje pa spada tudi velemojstrska titula iz leta 1950. Zanimivo je, da se je šahu posvetil na Poljskem, kasneje, ko je po vojni odšel v Argentino, pa je v južni Ameriki nadaljeval svoje uspehe ter se je med drugim potegoval tudi za naslov svetovnega prvaka.

LASZLO SZABO

Madžarski šahovski velemojster Szabo se je rodil leta 1917 in bo torej tudi med starejšimi udeleženci blejskega šahovskega turnirja. Tako kot Najdorfu je mednarodna šahovska federacija tudi Laszlu Szabu leta 1950 podelila naziv — šahovski velemojster. — Mnogokrat je bil državni prvak Madžarske, stalno pa je tudi tekmoval na konstituiranih mednarodnih turnirjih za svetovno šahovsko prvenstvo. Tako se je s konstituiranim turnirjem uvrstil na mednarodni turnir kandidatur, trikrat pa iz njih na turnir kandidatur. Na Madžarskem skoraj nima šahovske konkurence, po njegovih stopinjah pa gre do Barca, Portis in Bilek, mladi madžarski mojstri.

PAUL KERES

Prav gotovo bo sovjetski velemojster Keres po svojem obsežnem znanju in bogatih izkušnjah med najresnejšimi kandidati za najboljša mesta na Bledu. Rodil se je leta 1910, najvišji šahovski naslov pa nosi 11 let. Svoj šahovski uspeh je pričel »zbirati« z 19. leti. Bil je prvi in drugi na

znamenitem AVRO-turnirju 1938. leta, kasneje pa je trikrat osvojil naslov prvaka Sovjetske zveze. Zadnjič je ta sijajen uspeh ponovil pred devetimi leti. Na vseh tekmovanjih za svetovno prvenstvo se je visoko uvrstil, le svetovnega prvaka še ni smel izzvati. Prijelo se ga je ime »večni drugi«, saj je zasedel skoraj že vsa mesta med najboljšimi šahisti, le svetovni prvak ni bil. Tudi sedaj še ni prenehal z dobrimi uvrstitvami in je letos na turnirju v Zürichu zmagal pred Petrosjanom in Gligoričem.

TIGRAN PETROSJAN

»Turnirski tigr« je star 31 let, nosilec velemojstrske značke za od leta 1952. Dvakrat je bil prvak SZ, velike uspehe je dosegel v tekmah za svetovnega prvaka, saj je trikrat sodeloval na mednarodnem turnirju, od koder se je vselej uvrstil med udeležence turnirja kandidatur, kjer pa ni zmagal nikoli, tako da s svetovnim prvacom tudi še ni igral. L. 1959 je bil med »kandidati« na Bledu, za prihodnje leto pa mu spet prerokujejo sodelovanje v matchu kandidatur. Časa zanj je torej dovolj, saj dosti še ni imel arče. Pri tem mislimo na bleščeti naziv »svetovni prvak«, ki je zadnja leta v posesti sovjetskih velemojstrov, zato tudi Petrosjan ni daleč proč...

Jože Zontar

Športni dogodki po svetu

● V nadaljevanju mednarodnih študentskih športnih iger v Sofiji so v nedeljo jugoslovanski waterpolisti premagali Nizozemsko 8:3. Repräsentanza Sovjetske zveze je gladko odpravila Indonezijo 12:3, Madžari pa Romune 5:4.

● V finalu svetovnega kolearskega prvenstva v sprintu je zmagal Italijan Antonio Maspes pred Francozom Rousseaujem. Novi svetovni prvak je v sprintu na 200 metrov izenačil svetovni rekord v času 10,8 sekunde. Italijan je tako že tretjič v tej disciplini osvojil mavrično majico.

● Preteklo nedeljo se je v Beogradu končalo mednarodno tekmovanje padalcev v skoku v vodo za padalski pokal veleslovenskih mest. Tekmovanje je priredila letalska šola. Na njem je bilo devet ekip iz Jugoslavije in tujtine z 22 tekmovalci. V končnem plasmanu je zmagala ekipa Aerokluba Franjo Kluz iz Zemuna.

● Nogometaši Barcelone so premagali argentinsko enajstletno River Plate z rezultatom 2:0. Gola sta dala Martinez in Kocsis. Na istem turnirju je urugvajsko moštvo Penarol dobilo tekmo z domačim Atleticom 2:1.

● V finale evropskega prvenstva v speedwayu, je zmagal bivši svetovni prvak Fundin, ki je zbral 15 točk pred rojakom Knutssonom 14 točk, itd.

● V Pragi je bilo v nedeljo končano 50. evropsko veslaško prvenstvo. Izmed jugoslovanskih posadk se je v finale plasiral le četverec s krmarjem, ki je osvojil četrto, predzadnje mesto. Naši veslači so bili precej slabši, kot v predtekmovalstvu in so prehiteli le četverec CSR.

● V nadaljevanju svetovnega mladinskega šahovskega prvenstva je Parma premagala Sveda Kinmarka. Ker je tudi Georgiu osvojil celo točko, vodita na lestvici še vedno skupaj Parma in Georgiu s 5,5 točk.

● Na prihodnjem svetovnem prvenstvu v hokeju na ledu, ki bo od 1. do 18. marca 1962 v Colorado Springs, bo nastopilo 21 držav.

● 18.000.000 pesozov je plačal španski nogometaš Di Stefano za moderno kavarno na najprometnejši madridski cesti Gran Vía. Nogometni milijonar računja, da je kupil pravo zlati jamo, ki mu bo prinesla še več denarja kot nogomet.

Rokometaši Mladosti se pripravljajo za nedeljski start

stvom trenerja in igralca tovariša Janeza Wagnerja. Prizadevni tržički športni delavec tov. Wagner nam je hitro postregel z vsem, kar nas je zanimalo. Zvedeli smo, da skoraj vsi kandidati za prvo moštvo zelo redno obiskujejo treninge že od 1. avgusta dalje. Skoraj ne mine trenutek, da ne bi bilo na igrišču 15 ali 18 igralcev. Izbor rokometišev je v Tržiču tako precej bogat in zato tov. Wagnerju ne bo težko sestaviti kvalitetne ekipe.

»Kateri igralci bodo zastopali tržičke barve v republiški ligi?«
»Trener tov. Wagner nam je dejal: »To bodo vsekakor Hafner,

nirajo. Odigrali smo tudi tri prijateljske tekme, v nedeljo pa nas čakata Ajdovščina, kjer bo zelo težko, saj Ajdovec letos resno računajo na vidno mesto.«

»Na kakšni plasman računate ob koncu prvenstva?«

»Letos smo novinci v ligi, kljub temu pa upamo, da bomo v tej konkurenci tudi prihodnje leto tekmovali. Doma v Tržiču bomo marsikomu pobrali točke. Vse pa bo odvisno od nas, če bomo skozi svo sezono tako prizadevni, kot smo sedaj.«

Tako torej v Tržiču, kako pa je pri Mladosti v Kranju?

»Na trening jih prihaja povprečno po dvanajst,« nam je dejal trener tov. Poljka, »za prvo ekipo pa bodo prišli brkone v poštev naslednji igralci: Cebulj, Sumi (vratarja), Sotelski Janez in Polde, Bregar Janez in Stane, Bernard Ankele, Poljka, Hvasič, Posedi in Arh, ki se bo septembra vrnil iz JLA. Jeseni bo še nekoliko težko, spomladi pa bomo spet imeli odlično ekipo, ko bodo prišli iz JLA še Zavri, Krampelj, Colnar in Zun.«

»In uvrstitve na lestvici?«

»Prav gotovo bomo kljub takšni mladi ekipi zasedli mesto neke v sredini. Drugo sezono, ko bomo spet vsi zbrani, pa bomo jurišali na prvo mesto in s tem se nam bodo odprla vrata za drugo zvezno ligo.«

»Imate kakšne težave?«

»Tu moram omeniti predvsem igrišče, ki je najslabše v Sloveniji in je sploh vprašanje, če nam bo Rokometna zveza Slovenije tudi v prihodnje še dovolila, da bomo igrali na takšnem terenu kot ga imamo sedaj. Pa tudi finančni položaj v klubu ni razveseljiv in prav zaradi tega tudi naše priprave niso bile takšne, kot smo si jih prvotno zamislili. Prav gotovo bi bili oziroma bode uspehl

PO 35 LETIH ZELJA URESNIČENA

Dolgoletna želja Jeseničanov in Javorničanov, da bi dobili most preko Save na Javorniku, se je pričela v teh dneh uresničevati. Gradbeno podjetje Gradis je že pričelo z gradnjo 125 m dolgega železo-betonskega mostu, ki bo velikega pomena za osebnih in tovarni promet, nadalje za zvezo z novim jeseniškim pokopališčem na Blejski Dobravi in tudi za tovarni promet jeseniške Zelezarne. Most, katerega investitor je ObLO Jesenice, bo veljal okoli 96 milijonov dinarjev. Sodijo, da bo dograjen že letos.

PREIMENOVANJE ULIC

Jesenice — Na slavnostni seji ObLO Jesenice so potrdili predlog komisije za preimenovanje nekaterih jeseniških ulic. Nova imena bodo dobile naslednje ulice: Cesto bratstva in enotnosti ter Gosposvetsko cesto bodo preimenovali v Cesto Maršala Tita, Cesto maršala Tita v Cesto železničarjev, Ciril Metodovo ulico v Ulico Cankarjevega bataljona, Obrtniško ulico v Ulico Viktorja Kežarja, Sončno pot v Pot ilegalcev, Cesto Toneta Cufarja v Cesto 1. maja, Javorniško pot v Cesto bratov Stražisarjev in Savsko nabrežje v Cesto Matije Verdника. Nova imena ulic so v skladu z zgodovinskimi dogodki in delavskim jeseniškim gibanjem.

SE VEDNO NI DOBRO

Zelezarna Jesenice je že pred leti poskrbela za napravo za omejevanje največjega zla Jesenic, to je prahu pražnih peči. Ker s to napravo ni bilo zaželenega uspeha, so projektirali in tudi že montirali novo podobno napravo. Pri poskusnem obratovanju so se pokazale nekatere dobre pa tudi nekatere slabe strani te naprave. Pravih so sicer zajeli z mnogo večjim uspehom kot doslej, vendar v celoti še vedno ne. Ves nevšečni prah bo odstranjen šele s postavitvijo novih peči za sušenje in praženje rade, ki je v načrtu rekonstrukcije Zelezarne.

NOVA TURISTIČNA POSTOJANKA

Smlodnik — Mlado turistično društvo Smlodnik je uspešno zaključilo prvo etapo svojega programa v okviru 20. obletnice vstaje.

Stari grad, ki je bil še do nedavnega nedostopen širšemu turizmu, je postal z ureditvijo avtomobilske ceste do vrha in s prijetno urejenimi razgledi po vsej Gorenjski, vabljiva in mikavna turistična točka bližnje in daljnje okolice. Avtomobilska cesta je po mnenju voznikov samih dobro speljana s primernimi vzponi.

Ob sobotah in nedeljah so obiskovalci postreženi v dobro založeni okrepčevalnici.

Prav tako kot rokometiši, bodo prišli v nedeljo na plano tudi nogometaši kranjskega Triglava